



NOTABENE

Príspevok zo 6. ročníka medzinárodnej konferencie

L'UDIA BEZ DOMOVA 2014

„Ako ďalej“

15. až 17. 10. 2014

Hotel Sorea Regia, Bratislava

Konferenciu podporil Nadačný fond Slovenských elektrární v Nadácii Pontis.

Oddlžovanie fyzických osôb

Peter Hodál

16 októbra 2014

Obsah

- Význam oddlžovania a dôsledky nedostatočnej úpravy
- Praktický príklad vzniku verejnoprávneho dlhu
- Hlavné právne predpisy v oblasti oddlžovania
- Inštitút oddlženia a nedostatky súčasnej právnej úpravy v Slovenskej republike
- Legislatívne otvorené otázky
- Inšpirácie zo zahraničných modelov (1 - 3)

Význam oddlžovania a dôsledky nedostatočnej úpravy

- Neochota pracovať bez perspektívy lepšej budúcnosti – ľudia bez možnosti efektívne sa zbaviť dlhov nemajú vyhliadky do budúcnosti
- Neochota legálne sa zamestnať – nárast práce „na čierne“
- Dlhodobé zotrvávanie v neproduktívnom ekonomickom a sociálnom vylúčení spôsobuje generačnú chudobu – zvýšené náklady štátu na následnú sociálnu a zdravotnú starostlivosť

Praktický príklad vzniku verejnoprávneho dlhu

- Človek bez domova – problém s prihlásením sa na trvalý pobyt – nie je vedený ako nezamestnaný na úrade práce – povinnosť platiť 56 EUR mesačne ako „dobrovoľne nezamestnaný“ – pravidelný nárast dlhu
- Tým že nemá zaplatené zdravotné poistenie, nedostane „bežnú“ zdravotnú starostlivosť, je mu poskytnutá len **neodkladná** zdravotná starostlivosť (zdravotný stav sa neustále zhoršuje, kontakt s lekárom prichádza už len v krajnej situácii)
- Neodkladná zdravotná starostlivosť – častokrát omnoho nákladnejšia ako bežná s vážnejšími sociálnymi dôsledkami

Hlavné právne predpisy v oblasti oddlžovania

- Zákon č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii, v znení neskorších predpisov
- Vyhláška Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 665/2005 Z. z. z 20. decembra 2005, ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona o konkurze a reštrukturalizácii

Inštitút oddlženia a nedostatky súčasnej právnej úpravy v Slovenskej republike (1)

- Neefektívny a nefungujúci dvoj stupňový systém (najskôr konkurz, potom oddlženie)
- Fyzická osoba sa môže zúčastniť oddlženia až potom ako nebolo možné uspokojiť všetky pohľadávky jej veriteľov v konkurze. Zrušením konkurzu neprichádza k zániku pohľadávok
- Nedôsledná formulácia účinkov uskutočneného oddlženia – aj po oddlžení bude mať dlžník naďalej **voči nemu vymáhateľné záväzky** – tie, ktoré sa neprihlásili do konkurzu
- Neexistencia systému pre ľudí bez príjmu

Inštitút oddlženia a nedostatky súčasnej právnej úpravy v Slovenskej republike (2)

- Neprimerane vysoké zákonné limity:
 - Konkurz - Navrhovateľ – povinnosť zaplatiť preddavok na úhradu odmeny a výdavkov predbežného správcu (ak je ustanovený) – **663, 88 EUR**
 - Konkurz – konkurzné konanie súd zastaví, ak majetok dlžníka nedosahuje výšku aspoň **1 659,70 EUR**
 - Konkurz, oddlženie – odmena správcu z výťažku/príjmov
- Inštitút takmer nevyužívaný – v roku 2013 povolených **57** oddlžení, za prvý polrok roku 2014 povolených **30** oddlžení

Legislatívne otvorené otázky

- Ako vymedziť cieľovú skupinu
 - Nízkopríjmová skupina osôb (bez príjmu a bez majetku) ?
 - Ekonomicky menej aktívna skupina osôb ?
- Zaviest' inštitút „špeciálnych“ správcov“?
- Otázka poplatkov a osobitného konania pre nízkopríjmové skupiny
- Otázka spolupráce so sociálnymi pracovníkmi
- Diferenciácia verejnoprávnych a súkromnoprávných dlhov (pri súkromnoprávných možnosť posudzovať „starostlivé uváženie“ subjektu, ktorý poskytol peniaze)
- Riziko zneužívania systému

Inšpirácie zo zahraničných modelov (1)

– česká právná úprava

- Zákon č. 182/2006 Sb. o úpadku a spôsoboch jeho řešení (insolvenční zákon)
- Oddlženie je definované ako jeden zo samostatných spôsobov riešenia úpadku (*nie je to ale spôsob na zbavenie sa dlhov pre ľudí bez domova*)
- Návrh na povolenie oddlženia musí obsahovať údaje o príjmoch dlžníka za posledné 3 roky
- Za návrh sa poplatok neplatí, možnosť súdu uložiť povinnosť uhradiť zálohu (v praxi do čiastky 2.000 – 5000 Kč), odmena správcu (líši sa od formy oddlženia),
- Súd návrh na oddlženie zamietne, ak by nezabezpečení veritelia obdržali hodnotu plnenia menšiu ako 30 % ich pohľadávok, následkom zamietnutia je konkurz
- Oddlženie možno realizovať speňažením majetkovej podstaty alebo plnením splátkového kalendára (5 rokov)
- Ak dlžník splní svoje povinnosti – uznesenie o oddlžení – oslobodenie od všetkých nezabezpečených pohľadávok (aj neprihlásených)

Inšpirácie zo zahraničných modelov (2)

– írsku právnú úpravu (I)

- Personal Insolvency Act 2012 – zavádza tri nové mechanizmy oddĺženia – jedným z nich *Debt Relief Notice*
- Spravidla sa mechanizmus týka nezabezpečeného dlhu, „*qualifying debt*“ (zabezpečeného len v prípade, ak by s tým zabezpečený veriteľ súhlasil), existencia **vylúčených** dlhov (ktoré nie sú pokryté mechanizmom)
- Podmienky na dlžníka:
 - dlhy menšie ako **20 000 EUR**, čistý mesačný disponibilný príjem menší ako **60 EUR**, majetok menší ako **400 EUR**,
 - bez perspektívy v **najbližších troch rokoch** odo dňa prihlášky stať sa solventným, v období predchádzajúcich **dvoch** rokoch neuzavrel transakciu alebo neposkytol platbu za nápadne nevýhodných podmienok
- Poplatok za prihlášku **100 EUR** (ďalšie súvisiace poplatky – 10 EUR čestné vyhlásenie, 4 EUR každá príloha)

Inšpirácie zo zahraničných modelov (2)

– írsku právnú úpravu (II)

- Mechanizmus dostupný len raz za život, „skúšobná“ doba sú **tri** roky, po ukončení doby dlhy sú odpísané
- Inštitút špeciálnych správcov – „*approved intermediary*“, ktorí sú autorizovaní novozriadenou inštitúciou „*Insolvency Service*“
- *Approved intermediary* je bod prvého kontaktu – podáva za dlžníka prihlášku – *Insolvency Service* v prvom štádiu posúdi prihlášku – posunie/neposunie **príslušnému súdu** – rozhodne/nerozhodne o vydaní *Debt Relief Notice*

Inšpirácie zo zahraničných modelov (3)

– anglická právna úprava (I)

- Insolvency Act 1986 – mechanizmus podobný írskemu modelu – inštitút *Debt Relief Order*
- Nezahŕňa zabezpečený dlh, dlžník nesmel absolvovať procedúru v predchádzajúcich 6 rokoch
- Podmienky na dlžníka –
 - dlhy menšie ako **15 000 £**, mesačný príjem menší ako **50 £**,
 - majetok menší ako **300 £** (ďalšie podmienky – dlžník nemá vlastnú nehnuteľnosť, auto, neuzavrel transakciu alebo neposkytol platbu za nápadne nevýhodných podmienok)
- Poplatok za prihlášku **90 £** (možnosť že na ňu prispajú charitatívne organizácie)
- Skúšobná doba („*moratorium period*“) je **jeden** rok, po tejto dobe dôjde k oslobodeniu od dlhov

Inšpirácie zo zahraničných modelov (3)

– anglická právna úprava (II)

- Inštitút špeciálnych správcov – „*approved intermediary*“, ktorí sú autorizovaní na to oprávnenou inštitúciou, správca neúčtuje v súvislosti s podaním prihlášky dlžníkovi žiadne poplatky
- *Approved intermediary* je bod prvého kontaktu – podáva za dlžníka prihlášku – *official receiver*, teda úradník príslušného konkurzného súdu – zamietne prihlášku alebo rozhodne o vydaní *Debt Relief Order*
- Dlžník je povinný spolupracovať s úradníkom príslušného konkurzného súdu, rovnako má viaceré informačné povinnosti

Ďakujem za pozornosť